

המשך ביאור למס' שבועות ליום שבת קודש עמ' א

1 ואמר לו בפני עדים טָנָה לִי בַיָּדָךְ, וְאָמַר לוֹ חבירו הֵן - אכן אני חייב
2 לך מנה, לְמָחָר אָמַר לוֹ התובע תִּנְהוּ לִי, והשיב הנתבע נִתְתִּיו לְךָ,
3 שָׂמֹה. וְקָשָׁה הָא הָכֵא - הרי בדין זה, פִּיּוֹן דְּתַבְעִיהַ בְּעֵדִים - כיון

4 שתבעו המלוה בפני עדים והודה הלוח בפניהם שהוא חייב, כְּמֵאן
5 דְּאִוְסִיָּה בְּעֵדִים דְּמִי - הרי זה נחשב כאילו הלוח מתחילה בפני
6 עדים. ומכל מקום קָתַנִי במשנה שְׂמֹה, ואף שאין לו עדים שפרע,

60 ופרע, פלוני ופלוני, עפצ"ז, סטרא"י, בהימנות"א כפי תרי.
 61 ההוא דאמר ליה לחבריה - מעשה באדם שאמר ללוה שלו, כי
 62 פרעתיך - כאשר תפרע לי את החוב, פרעין לי באפי - תפרע לי בפני
 63 ראובן ושמעון. אול ופרעיה באפי תרי מעלמא - הלך הלוה ופרע
 64 בפני שני עדים אחרים, ואכן עדים אלו מעידים עתה שפרע בפניהם,
 65 אך המלוה טוען שעדי שקר הם. אמר אפי, באפי כי תרי אמר ליה
 66 - הרי המלוה אמר לו לפרוע בפני שני עדים, ובאפי כי תרי פרעיה
 67 - ואכן כך עשה הלוה ופרע בפני שנים, ואף שלא פרע בפני ראובן
 68 ושמעון, מכל מקום אף עדים אחרים נאמנים לומר שפרע. אמר ליה
 69 רבא לאביי, אין הדין כן, שהרי להכי קאמר ליה באפי ראובן
 70 ושמעון - לשם כך אמר המלוה ללוה שיפרענו בפני ראובן ושמעון,
 71 ולא אמר לו סתם שיפרענו בפני שני עדים, כי היכי דלא נדחיה -
 72 כדי שלא ידחה אתו אצל עדים אחרים.
 73 מעשה נוסף: ההוא דאמר ליה לחבריה - מעשה באדם שאמר ללוה
 74 שלו, כי פרעת לי, פרעין לי באפי כי תרי דתנו הלכתא - תפרע
 75 לי בפני שני עדים שלמדו הלכות, כלומר תלמידי חכמים. אול פרעיה
 76 בין דיליה לדיליה - הלך הלוה ופרעו למלוה בינו לבין עצמו, לאחר
 77 מכן איתניסו הנך וזו - אבדו המעות מהמלוה באונס, אתא המלוה
 78 לקמיה דרב נחמן דרין, ואמר ליה המלוה לרב נחמן, אין קבולי
 79 קבלתינהו מיניה - אכן אני מודה שקבלתי את המעות מהלוה, אך
 80 כיון שלא התקיים התנאי שיזיה הפרעון בפני עדים תלמידי חכמים,
 81 כוונתי היתה לקבלם רק דרך פקדון, ואמינא - ואמרתו בליבי, ליהו
 82 גבאי פקדון - יהיו המעות אצלי כפקדון, עד דמתרמו כי תרי דתנו
 83 הלכתא - עד שידמנו לנו שני עדים תלמידי חכמים, ומקיים תנאיה
 84 - ואז יקיים הלוה את תנאו בכך שיאמר בפניהם שהוא פורע את חובו
 85 באותם מעות המופקדים בידו, ונמצא שביתיים אני רק 'שומר חנם'
 86 על המעות, וכיון שאבדו באונס אני פטור מאחריותם, ועדיין החוב
 87 קיים ומוטל על הלוה לפרועו.
 88 אמר ליה רב נחמן, בין דקא מודית דודאי שקלתינהו מיניה - כיון
 89 שהנך מודה שנטלת מהלוה את המעות, והלוה התכוין ליתנם בתורת
 90 פרעון ולא בתורת פקדון, פרעון מעליא הוי - הרי זה נחשב פרעון
 91 מעולה, ומה שחשבת לקבל את המעות בתורת פקדון אין זה כלום,
 92 משום שדברים שבלב אינם דברים, והוסיף רב נחמן ואמר למלוה, אי
 93 אמרת לקיימי תנאיה - ואם אתה תובע מהלוה שיקיים את תנאו
 94 ויפרעך בפני שני תלמידי חכמים, ויל איתתינהו - לך הבא את המעות
 95 עכשיו ויתנם לך הלוה בפרעון החוב, דהא אנא - שהרי אני, רב נחמן,
 96 ורב ששת, נמצאים כאן, דתנינא - שכבר שינוי הלכתא - הלכות,
 97 ואף ספרא וספרי ותוספתא וכו' תלמודא - את כל הברייתות
 98 ואת כל התלמוד, ואנו ראוים להיות עדים בפרעון חוב זה.
 99 ההוא דאמר ליה לחבריה, הב לי מאה וזו דאזיפתך - תן לי מאה
 100 זוז שהליתי לך, אמר ליה הלוה, לא הוי דברים מעולם, כלומר, לא
 101 ליתני ממך כלל. אול - הלך המלוה, אייתי קהדי דאזיפיה ופרעיה
 102 הכי עדים שהעידו שאכן לוח ממנו הלוה, והוסיפו והעידו שגם
 103 פרעו הלוה לאחר זמן, נמצא שעדותם היא שלא כדברי הלוה
 104 שאומר שלא לוח כלל, ולא כדברי המלוה שטוען שהלוה לא פרע.
 105 אמר אפי, מאי ניבעוד - כיצד ננהג על פי עדותם, אינהו אמרי
 106 אזיפיה - הרי אותם עדים המעידים שהלוה, אינהו אמרי פרעיה -
 107 הם עצמם טוענים שפרעו, והוא פטור. ואילו רבא אמר, כל אדם
 108 האומר 'לא ליתני', באומר 'לא פרעתי' דמי - הרי זה כאילו הודה
 109 שגם לא פרע, שהרי אין אדם פורע חוב שלא לוח, ואמנם אנו
 110 מקבלים את דברי העדים שלהו, אך עדותם שפרע אינה מתקבלת,
 111 שהרי נגד עדותם שפרע יש הודאה של הלוה שלא פרע, והודאת
 112 בעל דין עדיפה אפילו מדמה.
 113 ההוא דאמר ליה לחבריה, הב לי מאה וזו דמסיקנא בך - תן לי
 114 מאה זוז שאני נושה בך, אמר ליה הלוה, האם לא פרעתיך בפני
 115 פלוני ופלוני. אתו - באו אותם פלוני ופלוני, אמרי - והעידו שלא
 116 היו דברים מעולם, כלומר הלוה מעולם לא פרע בפניהם. והלוה
 117 משיב פרעתי מכל מקום, או בפני העדים או שלא בפניהם. סבר רב
 118 ששת למימר, היתוק כפך - הוכח שהלוה משקר בכך שאמר

1 תיובתא דרב אפי - מכאן קושיא על דברי רב אסי הסובר שאם
 2 הלוה לו בעדים צריך הלוה להביא עדים שפרעו, ואם אינו מביא
 3 עדים חייב לשלם.
 4 דוחה הגמרא: אמר לך רב אפי, אנא בי אמרי - מה שאמרת
 5 שהלוה צריך להחזיר לו בעדים, וללא עדים אינו נאמן לומר פרעתי,
 6 היינו דווקא היבא המעיקרא אזיפיה בעדים - באופן שמתחילה
 7 הלוה לו בעדים, ולא לדיליה הימניה - שהראה בדעתו שאינו
 8 מאמין ללוה וחושש שמא יכפור בהלוואה, והרי זה כאילו התנה שלא
 9 יפרע אלא בעדים, וללא עדים לא יהיה נאמן לטעון פרעו. אבל
 10 קבא, בדין של המשנה, הא הימניה - הרי מתחילה הלוהו בלא
 11 עדים, וגילה בדעתו שהוא מאמין לו, ולכן אף שאחר כך תבעו בפני
 12 עדים, נאמן הלוה לומר פרעתי.
 13 הגמרא מביאה נוסח אחר בדברי רב אסי ושמואל: רב יוסף מתני
 14 הכי - רב יוסף שנה את המימרא כך, אמר רב יהודה, אמר רב אפי,
 15 המלוה את חבריו בעדים אינו צריך לפרועו בעדים, ונאמן הלוה
 16 לטעון שפרע בלי עדים, ואם אמר המלוה ללוה אל תפרעני אלא
 17 בעדים, צריך לפרועו בעדים, ואינו נאמן לטעון שפרע בלי עדים.
 18 ועל זה אמר רב יהודה, כי אמריתיה קמיה דשמואל, אמר לי, יכול
 19 הלוה לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני, והלכו להם למדינת
 20 הים.
 21 ולפי לשון זו כך היא הקושיא: תנן במשנתנו, האומר לחבירו מנה לי
 22 בדרך, ואמר לו הנתבע הן, אמר לו המלוה אל תתנהו לי אלא בפני
 23 עדים, למחר אמר לו המלוה תנהו לי, והשיב הנתבע, כבר נתתיו
 24 לך לאחר שהודית, חייב הלוה לשלם, מפני שצריך ליתן לו בעדים.
 25 תיובתא דשמואל - הרי זו קושיא על שמואל האומר שאפילו אם
 26 התנה בפירוש שיפרענו בעדים יכול הלוה לטעון פרעתי בפני פלוני
 27 ופלוני והלכו למדינת הים.
 28 מתרצת הגמרא: אמר לך שמואל, אמנם ממשנתנו מוכח שלא
 29 כדברי, אך אין זו קושיא, כיון דתנאי היא - דין זה תלוי במחלוקת
 30 תנאים, רבא וברייטא, מלוה שאמר ללוה 'בעדים הליתיה,
 31 בעדים פרע לי', ולאחר זמן טוען הלוה שפרע, אינו נאמן, אלא או
 32 יתן - ישלם הלוה את החוב, או יביא ראיה שנתן, אך ללא ראיה
 33 אינו נאמן לטעון פרעתי. רבי יהודה בן בתירא אומר, יכול לומר
 34 לו 'פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים', והבינה
 35 הגמרא שדבריו של המלוה 'בעדים הליתיה' פרע לי נאמרו
 36 בשעת ההלוואה, ומוכח שאף שהתנה עמו מתחילה שלא יפרענו
 37 אלא בעדים סובר רבי יהודה בן בתירא שיכול לטעון פרעו, והיינו
 38 כדברי שמואל.
 39 דוחה הגמרא: פריך - הקשה רב אהא, מפאי דבשעת הלואה קאי
 40 - מנין לנו שבברייתא מדובר שהתנה בן בשעת הלואה, ובוה נחלקו
 41 התנאים אם נאמן לומר שפרעו, דלמא בשעת תביעה קאי - שמא
 42 מדובר בברייתא שאמר לו בן בשעת תביעה, כאשר תבע המלוה את
 43 החוב בבית דין, ואמר לו הלוה 'פרעתיך', והכי קאמר ליה - וכך
 44 אמר לו המלוה, לאו בעדים הליתיה - וכי לא הליתיה בעדים, ואם
 45 בן בעדים היה לך לפרעני, ואף שלא התנית בן בפירוש בשעת
 46 ההלוואה, מכל מקום כיון שיש עדים על ההלוואה, הבא ראיה בעדים
 47 על הפרעון, ובוה סובר רבי יהודה בן בתירא שכיון שלא התנה בן
 48 בשעת ההלוואה אין צריך לפרועו בעדים, אכל אם היה המלוה מתנה
 49 בשעת הלואה שלא יפרענו אלא בעדים, יתכן שלדברי הכל חייב,
 50 כיון שהיה לו לפרועו בעדים, ושלא כדברי שמואל.
 51 הגמרא מביאה שני לשונות בענין פסק הלכה בדין זה: אמר רב פפי
 52 משמיה דרבא - בשם רבא, הלכתא - ההלכה היא שתמלוה את
 53 חבריו בעדים, צריך לפרועו בעדים. ורב פפא משמיה דרבא אמר,
 54 המלוה את חבריו בעדים, אין צריך לפרועו בעדים. ואם אמר
 55 המלוה אל תפרעני אלא בעדים, צריך הלוה לפרועו בעדים. ואם
 56 אמר לו הלוה פרעתיך בפני פלוני ופלוני, והלכו להם למדינת
 57 הים, נאמן.
 58 הגמרא מביאה סימן לכמה מעשים שיובאו להלך, בענין זכותו של
 59 הלוה לטעון פרעו: סימן ראובן ושמעון, דתנאו הלכתא, יופי

המשך ביאור למס' שבועות ליום שבת קודש עמ' ב

1 שפרע בפני עדים אלו, ולכן אינו נאמן על הפרעון כלל, ואפילו
2 בשבועה. אָמַר לִיה רָבָא, כָּל טִילָתָא דְלֹא רַמְיָא עָלֶיהָ דְאִינְשׁ - כל
3 דבר שאינו מוטל על האדם לזכרו, לֹא אִדְעָתִיהּ - אינו נותן את
4 דעתו על כך, וכיון שהלוחה היה נאמן לטעון שפרע אף שלא בפני
5 עדים, שהרי המלוחה לא התנה עמו שיפרענו בפני עדים, אם כן לא
6 היה מוטל על הלוחה לזכור אם באמת פרע בפני עדים אלו, ויתכן

7 שטעה וסבר שפרע בפניהם אף שבאמת לא פרע בפניהם אלא בפני
8 אחרים או בינו לבינו, ואינו מוחזק בכך לכפרן, ונאמן בטענתו שהחוב
9 פרוע.
10 הַהוּא דְאָמַר לִיה לְחַבְרִיהּ - מעשה באדם שאמר לחבירו, הֵב לִי
11 שֵׁית מָאָה זַוְיָ דְטַסִּיקְנָא בְךָ - תן לי שש מאות זוז שאני נושה בך,
12 אָמַר לִיה הַלּוּחָה, וְכִי לֹא פִרְעָתִיךָ מָאָה קַבֵּי - מאה קבים